

Dato: 22. desember 2009

Byrådssak
11/10

Byrådet

Høringsuttalelse - Kompetanseutvikling i barnevernet

MARO SARK-03-200900912-98

Hva saken gjelder:

Barne- og likestillingsdepartementet har sendt på høring NOU 2009:8 om kompetanseutvikling i barnevernet med høringsfrist 6. januar 2010.

Høringsuttalelsen oversendes departementet etter behandling i byrådet 06.01.10, og endelig høringsuttalelse ettersendes etter behandling i komite for oppvekst.

Utredningen fremmer forslag til kvalitetsutvikling av studier og studiemiljø i lys av barnevernets fremtidige kompetanse- og kvalifiseringsbehov.

I hovedsak slutter Byrådet i Bergen seg til de vurderinger og tilrådinger som fremkommer i utredningen unntatt tilråding om innføring av turnusordning for kandidater som har fullført treårig bachelorutdanning i barnevern. Byrådet vurderer innføring av et fjerde utdanningsår med mulighet for spesialisering og fordyping som et bedre tiltak for å kvalitetssikre studentenes kompetanse til et fremtidig arbeid i barnevernet.

Begrunnelse for fremleggelse for bystyret:

Forretningsutvalget behandlet saken i møtet 241109 sak 273-09 og fattet følgende vedtak:

Bystyret avgir høringsuttalelse til NOU 2009:8 - Kompetanseutvikling i barnevernet - ettersendelse.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bergen kommune avgir høringsuttalelse til NOU 2009:8 - Kompetanseutvikling i barnevernet i tråd med vedlagte saksutredning.

Monica Mæland
byrådsleder

Christine B. Meyer

byråd for helse og inkludering

Vedlegg:

Høringsbrev av 09.11.2009 fra Barne- og likestillingsdepartementet: "Høring – NOU 2009:8 – Kompetanseutvikling i barnevernet – ettersendelse"

Saksutredning:

Barne- og likestillingsdepartementet ber om høringsinstansenes syn på tilrådingene gitt i NOU 2009:8 om kompetanseutvikling i barnevernet.

I det følgende vil utvalgets sentrale tilrådinge gjennomgås og vurderes fortløpende i tråd med utredningens tematiske inndeling under avsnitt 1.3 – "Sentrale tilrådinge".

Kompetanse

Tilråding:

Utvalget påpeker at studier som skal ruste studentene til å ivareta ansvars- og arbeidsoppgaver i barnevernet, må omfatte relevante forskningsbaserte kunnskaper, målrettet ferdighetslæring og utvikling av innlevelse, engasjement og etiske holdninger.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding og vurdering av hvilken kompetanse ansatte i barnevernet må inneha.

Rekruttering

Tilrådinge:

Utvalget tilrår at det gjennomføres en nasjonal strategi med flere tiltak både for å oppnå en ønskelig rekruttering og for at studenter fullfører påbegynte utdanninger. Utvalget tilrår at det vurderes utdannelsesstipend for studenter fra underrepresenterte grupper. Det bør også vurderes å styrke rekrutteringen av erfarne barne- og ungdomsarbeidere. Utvalget fremmer tilråding om en forsiktig kvotering ved at minimum 20 % av dem som tildeles studieplass er menn. Videre vil utvalget påpeke at særlig rekrutteringsinnsatser må rettes mot ungdom med minoritetsetnisk bakgrunn.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilrådinge knyttet til rekruttering av studenter til utdanningene, men ønsker å knytte en kommentar til bruken av kvotering. For å nå målet om et kvalitativt godt barnevern er kommunen som arbeidsgiver avhengig av høyt motiverte og faglig kompetente ansatte. Byrådet vil derfor understreke at eventuell bruk av kvotering ikke må gå på bekostning av kvalitet i tjenestene.

Faglig innhold i bachelorutdanning

Tilråding:

Utvalget fremmer tilråding om 14 emneområder som bør være representert på en kompetent måte i en bachelorutdanning som skal kvalifisere til profesjonell tjeneste i barnevernet. Disse emneområde er som følger:

- Kunnskap om barnevernet
- Velferdsstaten og rettighetene til barn og unge
- Det juridiske grunnlaget
- Etikk
- Oppvekstkvalitet og samfunn
- Omsorg, utvikling og læring
- Barns og unges hovedarenaer
- Ulike oppvekst- og støtteordninger
- Forebyggende arbeid og tidlig innsats
- Relasjons- og samhandlingsvansker
- Observasjon og kommunikasjon

- Hjelpe- og omsorgstiltak
- Institusjonsarbeid
- Forskningsmetode og etikk for forskning

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding om de 14 emneområdene som bør være representert i utdanningen. Disse 14 emneområdene vil kunne ivareta en god basiskompetanse for ansatte i barnevernet. Byrådet ber om at det i tillegg vurderes innføring av et fjerde utdanningsår som fremtidig krav for ansettelse i den kommunale barneverntjenesten. I løpet av et fjerde utdanningsår må studentene sikres fordypning i arbeid med barnevernsfaglige utredninger, metodisk plan- og prosessarbeid, det juridiske grunnlaget og forvaltning. Et fjerde utdanningsår vil bidra til et generelt høyere kompetansenivå i barneverntjenesten, samt øke tjenestens status og legitimitet. For å bygge en kvalitativ god barneverntjeneste er det nødvendig å snu trenden der faglig kompetente og erfarne ansatte søker seg vekk til mindre komplekse og krevende arbeidsområder i barnevernet.

Kvalitetskrav til studieopplegg

Pedagogiske kompetansekrav

Tilråding:

Utvalget understreker at det bør være en nasjonal oppgave å bidra til at fagmiljøene kan imøtekomme pedagogiske kompetansekrav. Som et ledd i en slik nasjonal satsing bør det gjennomføres en evaluering av utdanningenes studietilbud.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding knyttet til pedagogiske kompetansekrav i fagmiljøene.

Teoretisk studium

Tilråding:

Utvalget påpeker at det bør etableres nasjonale fora der utdanningsmiljøene kan bistå hverandre blant annet når det gjelder valg av studielitteratur og bruk av tilgjengelig teknologi for overføring av forelesninger på nett til alle studiesteder. Dette vil gi muligheter for nasjonale fellesforelesninger der de fremste fagfolkene på området er bidragsyttere.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding knyttet til teoretisk studium.

Gruppe- og kasusorientert opplæring

Tilråding:

Utvalget peker på at erfaringer fra studiemiljø som har anvendt gruppe- og kasusorienterte arbeidsmåter, tilsier at disse er formålstjenelig for å utvikle både studentenes analytiske evner, deres selvstendighet og ferdighetskompetanse. Disse studieformene kan også spille en viktig rolle for utviklingen av relasjons- og samhandlingskompetanse. Utvalget vil peke på at gruppe- og kasusorienterte studieformer er ressurskrevende.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding vedrørende bruk av gruppe- og kasusorientert opplæring.

Praksis

Tilråding:

Utvalget peker på at det bør foretas en relevans- og kvalitetsvurdering av mulige praksissteder og praksisveiledere. Samtidig bør praksisveiledere få kompensasjon for arbeidet de gjør. Det er også viktig at det legges til rette for faglig videreutvikling / kvalifisering for utdanningens praksislærere. Utvalget peker også på behovet for samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og praksisfeltet for å styrke studiemiljøenes kunnskap om barnevernet, stimulere til praksisnær forskning og for å bidra til kompetanseutvikling i praksisfeltet. Utvalget tilrår at det legges til rette for samarbeid mellom praksisfeltet og utdanningene.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding vedrørende behov for faglig videreutvikling av praksis som opplæringsform under utdanningen, samt videreutvikling av samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og praksisfeltet. Når det gjelder kompensasjon for praksisveiledere vil Byrådet peke på en alternativ ordning ved at praksisstedet kompenseres for å ta i mot studenter. Det vises til at praksisveiledning som en hovedregel gjennomføres innenfor veileders ordinære arbeidstid. En slik ordning vil også signalisere at hele praksisstedet er medansvarlig for å gi studenten en mest mulig variert og helhetlig praksis.

Turnusordning

Tilråding:

Utvalget fremmer tilråding om at det innføres en turnusordning for kandidater som har fullført treårig bachelorutdanning i barnevern. Realisering av en turnusordning forutsetter at utvalgte arbeidssteder forpliktes til å gi veiledning, opplæring og supervisjon og å gjennomføre en avsluttende evaluering. Turnustjenestens faglige innhold og omfang av veiledning/faglig supervisjon, bør vurderes nærmere av ansvarlige myndigheter. Realisering av en turnusordning vil være ressurskrevende.

Byrådet i Bergen slutter seg ikke til utvalgets tilråding om innføring av turnusordning for kandidater som har fullført treårig bachelorutdanning i barnevern. Innføring av en turnusordning som skal gjelde alle som har fullført bachelorutdanning i barnevern vil være ressurskrevende. Byrådet mener det vil være vanskelig å kvalitetssikre kandidatenes utbytte av et turnusår fordi både kvalitet og kompetanse i turnustjenestene vil variere. Byrådet vurderer innføring av et fjerde utdanningsår, samt et utvidet tilbud om masterstudie, som bedre tiltak for å kvalitetssikre studentenes kompetanse til et fremtidig arbeid i barnevernet. Etter ansettelse i barnevernet mener Byrådet det er viktig å sette inn ressurser i forhold til gode programmer for basisopplæring for det enkelte tjenestested, samt sikre ansatte et systematisk og godt veiledningstilbud.

Autorisasjon

Tilråding:

Utvalget tilrår at det innføres en sertifiserings- og autorisasjonsordning i barnevernet, som forutsetter godkjent turnustjeneste. Det er også utvalgets vurdering at det er nødvendig å legge til rette for oppdatering og videreføring av den enkeltes kompetanse. Utvalget tilrår videre at det vurderes å legge til rette for en ordning som krever resertifisering etter noen års forløp. En sertifiserings- og autorisasjonsordning vurderes som et viktig bidrag for å gi betryggende kvalifikasjoner for de krevende yrkesfunksjonene det her er tale om.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding vedrørende autorisasjon. Byrådet vil foreslå at innføring av et fjerde studieår bør være grunnlag for autorisasjon til ansatte i den

kommunale barneverntjenesten. Byrådet vil samtidig påpeke at en fremtidig ordning med autorisasjon også må omfatte de som allerede er ansatt i barnevernet med bachelorutdanning. Byrådet ønsker ikke en situasjon der det på formelt grunnlag skal kunne sås tvil om kompetansen til ansatte med og uten autorisasjon i den enkelte tjeneste. Kostnadene ved å sikre autorisasjon til de som er ansatt vil bli store. Det vil være nødvendig med en langsiktig plan med gode økonomiske støtteordninger. Byrådet ber om at ansatte i den kommunale barneverntjenesten blir en prioritert gruppe hvis autorisasjon skal innføres.

Master- og doktorgradsstudium

Tilråding:

Utvalget fremmer tilråding om en mastergrad i barnevern (utover den som allerede finnes), knyttet til ett eller flere fagmiljø som gir bachelorutdanning. For enkelte arbeidsområder i barnevernet bør det etter hvert stilles krav om mastergradseksamen. Det gjelder særlig for faglige ledere i barneverntjenesten.

Utvalget tilrår at det samtidig igangsettes et planarbeid for å utvikle en doktorgrad i barnevern, som vil være sentral for en faglig-vitenskapelig videreføring av mastergrad. Barnevernets kompetansebehov tilsier at det legges til rette for en slik kvalifisering på fagfeltes egne faglige og etiske premisser. Ved siden av å øke formalkompetansen i barnevernet, vil en doktorgrad være et viktig bidrag for å styrke fagområdets troverdighet og posisjon i samfunnet. Doktorgraden bør knyttes til et fagmiljø som både gir bachelor og mastergradsutdanning i barnevern.

Utvalget peker på behovet for sentrale insentiver som kan fremme den vitenskapelige kompetanseutviklingen og veilederkompetansen i fagmiljøene. Her kan det være aktuelt å utvikle en forskerskole ved ett av fagmiljøene. Alternativt kan et slikt vitenskapelig ressurstiltak utvikles med basis i flere samarbeidende fagmiljøer.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding vedrørende master- og doktorgradsstudium. Byrådet vil særlig fremheve at det bør etter hvert stilles krav om mastergrad for kunne arbeide som faglig leder i den kommunale barneverntjenesten.

Miljøarbeidsutdanning

Tilråding:

Utvalget tilrår at miljøarbeidsutdanningene bør være studietilbud både på hel- og deltid. Dette er også begrunnet i behovet for å sikre en bred rekruttering. Det må være en forutsetning at kandidater som har gjennomført en miljøarbeiderutdanning bør gis muligheter for en formålstjenelig innplassering på bachelorstudiet i barnevern.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding når det gjelder miljøarbeiderutdanningene.

Etter- og oppdateringsutdanning

Tilråding:

Utvalget tilrår at alle som arbeider i barnevernet hvert tredje eller fjerde år gjennomgår en form for faglig oppdatering med relevans for deres yrkesfunksjon. Dette må omfatte nasjonale kursopplegg på sentrale problemområder. Utvalget tilrår at krav om faglig oppdatering inngår i vilkårene for å få beholde en eventuell autorisasjon.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding om etter- og oppdateringsutdanning for alle som arbeider i barnevernet. Tilbud om etter- og oppdateringsutdanning må samtidig gjelde for ansatte i barnevernet som arbeider med kunnskaps- og evidensbaserte hjelpetiltak for barn og foreldre. Gjennomføring av utvalgets tilråding vil medføre store kostnader for Bergen

kommune som er arbeidsgiver for over 200 fagpersoner i barnevernet (inkludert deltidsstillinger og vikarer). Byrådet forutsetter derfor at tiltaket følges opp med statlige finansieringsordninger.

Faglig- vitenskapelig kvalitetsutvikling

Kvalitetssikring av studieopplegg

Tilråding:

Utvalget vil peke på at ansatte i studiemiljøene bør gis muligheter til å få veiledning av eksterne fagfolk med relevant kompetanse. Det bør også vurderes å innføre hospitantordninger, der det gis muligheter for korttidsopphold ved gode fag- og studiemiljø i inn og utland. Utpeking av ett eller flere miljøer med særlig utviklingsansvar bør også vurderes.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding knyttet til kvalitetssikring av studieopplegg.

Utvikling av relevant forskning

Tilråding:

Utvalget vil peke på at det bør satses på å tilføre enkelte miljøer både stipendiat- og postdoktorstillinger og professor II – stillinger.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding om økte ressurser til en vitenskapelig kompetanseutvikling.

Samarbeid mellom utdanning og praksis

Tilråding:

Utvalget fremmer tilråding om en utvidet personalutveksling ved at praktikere gjør tjeneste ved en utdanningsinstitusjon og vice versa. Studiemiljøene bør også få utvidede muligheter for å etablere deltidsstillinger for praktikere på åremålsbasis.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding om samarbeid mellom utdanning og praksis. Byrådet ser et stort behov for økt samarbeid om praksisnær forskning der forskningsfeltet blant annet tar et større medansvar for implementering av forskningsbasert praksis. I tillegg til utvalgets tilråding mener Byrådet at det også er andre modeller for økt samarbeid mellom utdanning/forskning og praksis som må kunne prøves ut. Som eksempel vil Byrådet vise til nasjonal satsing på undervisningssykehjem og undervisningshjemmetjenester som en alternativ modell.

Nasjonalt fagråd

Tilråding:

Utvalget fremmer tilråding om at det etableres et eget nasjonalt fagråd for de fagmiljøene som har ansvaret for å ivareta barnevernets kompetansebehov.

Byrådet i Bergen slutter seg til utvalgets tilråding om etablering av et eget nasjonalt fagråd. Byrådet ser behovet for en sentral samordning og utvikling av et felles studieopplegg basert på felles faglige perspektiver.